

The Holy See

*АПОСТОЛИЧЕСКО ПЪТУВАНЕ НА
НЕГОВО СВЕТЕЙШЕСТВО ПАПА ЙОАН ПАВЕЛ II
В АЗЪРБЕЙДЖАН И БЪЛГАРИЯ*

ИЗКАЗВАНЕ НА СВЕТИЯ ОТЕЦ

*Среща с представителите на културата, науката и изкуството
/София, Дворецът на Културата, Петък, 24 май, 2002 г./*

Многоуважаеми Дами и Господа,

1. Щастлив съм да се срещна с вас, представители на различните направления в науката, изкуството и културата. Всеки от вас със своята специфичност представя тук по някакъв начин целия благороден Български народ. Обръщам се към вас с почит и възхищение като си давам ясна сметка за това колко е деликатен и важен приноса, който отдавате за изграждането на едно общество, в което може да се затвърждава "взаимното разбирателство и готовност за сътрудничество, чрез великодушната обмяна на културни и духовни ценности" */Slavorum Apostoli, 27/*.

Сърдечно благодаря на тези от вас, които с изискани думи разтълкуваха чувствата на присъстващите и на всички, които направиха възможно моето посещение във вашата Страна.

Поздравявам сърдечно също така организаторите на инициативата "Камбани за мир" и им поверявам на драго сърце тази "Папска камбана", с пожеланието нейния звън да предизвиква в Българските деца и младежи задължението и отговорността да развият приятелството и разбирателството между различните народи.

2. Тази среща се провежда в един особено важен ден: България чества днес празника на Светите братя Кирил и Методий, смели проповедници на Христовото Евангелие и

основатели на езика и културата на славянските народи. Тяхното литургично честване съвпада по един особен начин с "празника на Българските букви". Това включва не само католиците и православните, но и всички ваши съотечественици, които могат да размишляват върху същността на онова културно наследство, чието начало беше поставено от Светите Солунски братя.

Един от първите Български ханове, Омуртаг, написа върху колоната запазена във Велико-Търновския храм на Светите Четиридесет Мъченици: "Човек, дори добре да е живял, умира и друг се ражда. Роденият по-късно, когато види този надпис, ще си спомни за онзи, който го е написал" /.../. Много бих желал тази наша среща да се превърне в тържествен общ акт на почит и благодарност към Светите Кирил и Методий, които през 1980 година провъзгласих за Покровители на Европа заедно със Свети Бенедикт Нурсийски. Те все още и днес имат на какво да научат нас – хората от Изтока и Запада.

3. Светите братя придобиха специални заслуги като разпространяваха Евангелието сред народите със своеобразна култура, чрез гениалното и оригинално сътворяване на нова писменост. За да отговаря по-добре на тяхното проповедническо служение, те преведоха на разбираем език Свещените Книги с литургична и вероучителна цел, като по този начин положиха литературните основи на съответните национални езици. Затова те са наречени съвсем справедливо не само славянски апостоли, но и основатели на тяхната култура. Всяка култура представлява въплътен в историята израз на идентичността на един народ; тя изковава душата на този народ, който се идентифицира със своята ценностна система, изразява се с точни символи и общува чрез свои собствени знаци.

Мисията на Кирил и Методий се затвърди по един чуден начин, посредством техните ученици. Тук, благодарение на Свети Климент Охридски, изникнаха активни центрове на монашески живот, в които намери развитие азбуката кирилица. Също така, от тук християнството премина в други територии, като достигна през съседна Румъния в старата Киевска Рус, разпростирайки се към Москва и останалите Източни области.

Делото на Кирил и Методий предстелява велик принос в оформянето на общите християнски европейски корени, които, поради своята дълбочина и жизненост, определят една от най-важните ориентировъчни културни точки, от които не може да не тръгне всеки сериозен опит за преосъществяване по един нов начин на сегашното обединение на Континента.

4. Основният критерий, вдъхновявал значителното дело извършено от Кирил и Методий, беше Християнската вяра. Културата и вярата не само не влизат в противоречие, но създават помежду си отношения, подобни на отношенията между дървото и неговите плодове. Исторически факт, който не може да бъде пренебрегван е, че Християнските Църкви от Изтока и Запада подпомагаха и разпространяваха сред народите, през вековете,

любов към собствената култура и зачитане на чуждата. Благодарение на тези отношения бяха издигнати величествени храмове и култови сгради, изпълнени с архитектурни ценности и свещени изображения, като например Светите икони, които отдавна са плод, както на молитва и покаяние, така и на вкус и изтънчена художествена техника. Именно поради тази причина бяха редактирани документи и произведения от религиозен и културен характер, в които се изразяваше и пречистваше геният на развиващите се народи, към една все по-зряла национална идентичност.

Културното наследство, завещано от Солунските Светци на славянските народи, беше плод от дървото на тяхната вяра, която те дълбоко посадиха в своите последователи. По-късно на онова дърво израснаха нови клонове, раждащи нови плодове, предизвикали по-нататъшното обогатяване на онова изключително мисловно и художествено наследство, за което целият свят е признателен на славянските народи.

5. Историческият опит показва, че възвестяването на християнската вяра не унищожава, но напротив – като прокарва и възхвалява истинските човешки ценности, типични за гения на евангелизираните страни, тя допринася за тяхното отваряне един към друг, помагайки им да преодоляват противоречията помежду си и да създават общо културно и духовно наследство, водещо до стабилни и градивни мирни отношения.

Онзи, който иска да работи активно за изграждането на истинската Европейска общност, не трябва да пренебрегва тези неопровержимо красноречиви исторически факти. Както вече изтъкнах: "Мисля, че пренебрегването на религиите, допринесли и продължаващи да допринасят за обогатяването на културата и човеколюбието, с което Европа заслужено се гордее, е една неспаведливост и голяма грешка" /Изказване пред Дипломатическия Корпус, акредитиран към Светия Престол, 10 януари, 2002 г., н.2/. Евангелието нито заличава, нито изключва онази истинност, която всеки човек или народ признава и прилага като добро, истина и красота /срв. *Slavorum Apostoli*, 18/.

6. Обръщайки погледа си назад, ние трябва да признаем, че редом до културна Европа, с отличаващите я философски, художествени и религиозни движения; редом до трудова Европа, с нейните завоевания в технологиите и информатиката през наскоро изминалия век, се нарежда и Европа на диктаторските режими и войните; една Европа, изцапана с кръв, обляна със сълзи и изпълнена със страшни жестокости. Може би точно поради този горчив опит от миналото, в днешна Европа още по-силно си прокарва път изкушението, водещо към скептицизъм и безразличие пред разпадането на моралните устои в личния и социалния живот.

Необходимо е да се действа. В този тревожен социален контекст е изключително належащо да се разбере, че ако Европа желае да открие своята същностна идентичност, не може да не се обърне към своите християнски корени, и по-специално – към делото на хора като

Свети Бенедикт, Свети Кирил и Свети Методий, чийто пример е принос от първостепенна важност за духовното и морално ѝ обновление.

Посланието на Светите Покровители на Европа заедно с всички християнски мистици и светци, като посланници на Евангелието сред европейските народи, е: последното "защо" на живота и човешката история ни е дарено от Бога-Слово, Който се въплъти, за да изкупи човека от злото на греха и да го извади от бездната на терзанието.

7. В тази перспектива, поздравявам със сърдечна признателност католическите Епископи, за инициативата и грижата им за превеждането на *Катехизис-а на Католическата Църква*: той "цели да представи в един цялостен и синтезиран вид същностните и основни истини на Католическата доктрина за вярата и морала, в светлината на Втория Ватикански Събор и пълнотата на Църковното Предание. Негови основни извори са Свещеното Писание, произведенията на Църковните Отци, Божествената Литургия и Църковното Учение" /*Въведение в ККЦ, 11/*.

Силно желая да го поднеса символично на онези от вас, които, въпреки че не са католици, споделят с нас единственото Кръщение, за да могат да опознаят отблизо онова, което Католическата Църква вярва и възвестява.

Монахът Паисий от Хилендарския манастир съвсем справедливо отбеляза, че всеки народ със славно минало има право на прекрасно бъдеще / срв. *История Славяноболгарская, 1762 г./*.

8. Многоуважаеми Дами и Господа, Римският Епископ гледа на вас с доверие и потвърждава своята увереност в отговорната задача, поверена на хората на изкуството и културата, за опазване и предаване на знанията и мъдростта, които са ги вдъхновявали.

Пожелавам на България – прекрасната – едно "светло бъдеще", за да продължава да бъде земя на срещата между Изтока и Запада, и, с благословията на всемогъщия Бог, да може да благоденства в свобода, напредък и мир!